

Role Subkatedry klinické farmacie v systému specializačního vzdělávání farmaceutů v České republice

Specializační vzdělávání klinických farmaceutů v České republice prochází v posledních letech významným vývojem. Z někdejšího atestačního oboru, zaměřeného především na teoretickou výuku, se stal komplexní vzdělávací systém reflektující skutečné potřeby současného zdravotnictví. Tedy plnohodnotné zapojení klinickofarmaceutické péče do všech úrovní poskytování zdravotních služeb, každodenního chodu nemocnic i ambulantních zařízení. Klinickofarmaceutická péče je nově poskytována i klientům řady sociálních zařízení a integrace klinickofarmaceutické péče se i v tomto segmentu péče o pacienty, klienty, postupně rozšiřuje. Cílem tohoto procesu není pouze vzdělávání jednotlivce, ale dlouhodobé budování profesní identity klinického farmaceuta jako partnera lékaře v rozhodování o farmakoterapii a garanta její racionality, bezpečnosti a účinnosti.

Subkatedra klinické farmacie, v jejíž gesci specializační vzdělávání v oboru klinická farmacie a nově také vzdělávání v nástavbovém oboru farmaceutická péče o geriatrické pacienty je, zajišťuje odbornou koordinaci a garantuje obsahovou i metodickou kvalitu specializačního vzdělávání v oboru. Systém přípravy klinických farmaceutů odpovídá jak současným vědeckým poznatkům, tak i reálným potřebám zdravotnické praxe.

Základním principem specializačního vzdělávání je úzké propojení teoretických znalostí s praktickými zkušenostmi získávanými na akreditovaných školících pracovištích. Vzdělávací program klade důraz na rozvoj klinického myšlení a odborného úsudku, schopnost kriticky interpretovat a aplikovat vědecké důkazy v individuálním kontextu pacienta a na efektivní spolupráci s ostatními členy zdravotnického týmu.

Zcela zásadní roli v rozvoji a udržování systému specializačního vzdělávání sehrává Česká odborná společnost klinické farmacie ČLS JEP. Již od svého založení je odborným partnerem Ministerstva zdravotnictví i Subkatedry klinické farmacie při tvorbě a revizích vzdělávacích předpisů. Společnost přináší do systému nezastupitelný pohled z praxe, identifikuje aktuální potřeby klinických farmaceutů v terénu, reaguje na nové trendy v medicíně a farmakoterapii a podílí se na aktualizaci vzdělávacích modulů tak, aby odpovídaly reálné klinickofarmaceutické praxi. Významná je také její role v budování sítě školících pracovišť, metodické podpoře školitelů a organizaci odborných kurzů, konferencí a workshopů, které doplňují formální vzdělávací rámec.

Neméně důležitým faktorem kvality systému je aktivní zapojení školitelů z akreditovaných pracovišť do akademické sféry. Velká část z nich působí ve vědeckých a výzkumných týmech na farmaceutických i lékařských fakultách, kde se podílejí na klinickém výzkumu, výuce i mezioborových projektech. Toto propojení klinické praxe s akademickým prostředím významně přispívá k tomu, že specializační vzdělávání stojí na aktuálních vědeckých poznatcích a zároveň zůstává pevně ukotveno v reálných potřebách klinické farmacie. Z všechny probíhající projekty bych na tomto místě ráda zmínila aktuálně probíhající mezinárodní projekt NETPHARM. (Projekt Nové technologie pro translační výzkum ve farmaceutických vědách /NETPHARM, reg. č. CZ.02.01.01/00/22_008/0004607, je spolufinancován Evropskou unií).

Spolupráce mezi klinickým a akademickým prostředím je zárukou, že specializační vzdělávání není formální proces, ale skutečná cesta k odbornému profesnímu růstu klinického farmaceuta.

Přestože současný model specializačního vzdělávání představuje stabilní a funkční rámec, výzvy do budoucna jsou zřejmé. Systém je třeba dále rozvíjet tak, aby byl ještě úžeji provázán s klinickou praxí, umožňoval větší zapojení školenců do reálného poskytování klinickofarmaceutické péče a aby se rozšířila síť školících pracovišť. Stejně důležitá je podpora mladých farmaceutů při rozhodování o výběru oboru a vstupu do specializačního vzdělávání v oboru klinická farmacie.

Klinickofarmaceutická péče se stává nezastupitelnou součástí moderní medicíny. Aby však mohla být naplno rozvinuta, je nezbytné mít silný a kvalitní systém specializačního vzdělávání, který bude garantovat odbornost, nezávislost a kontinuální profesní růst. Úkolem Subkatedry klinické farmacie je tento proces nejen koordinovat, ale i rozvíjet. Ve spolupráci s odbornými společnostmi, školícími pracovišti, a komorou.

Budoucnost oboru spočívá v posílení spolupráce mezi akademickou sférou, praxí a profesními organizacemi, v otevřenosti inovacím, rozšiřování odborných kompetencí a využívání digitálních vzdělávacích nástrojů. Jen tak lze zajistit, aby specializační vzdělávání zůstalo živým a inspirativním procesem, který podporuje rozvoj klinickofarmaceutické péče a zajišťuje bezpečí a individualizovanou farmakoterapii pro pacienta.

PharmDr. Martina Maříková, Ph.D.